

Informasjonsskriv fra Bogafjell FAU angående sosiale medier

Flere har kanskje fått med seg diskusjonen i Stavanger Aftenblad i det siste hvor initiativet «Foreldrealliansen» i Randaberg er blitt omtalt. FAU Bogafjell ønsker å viderefremme denne informasjonen i håp om å oppnå økt bevisstgjøring rundt barns bruk av sosiale medier.

Sosiale medier og barn

Media har de siste ukene vært preget av meninger og bekymringer rundt unges bruk av skjerm og Sosiale Medier (SoMe). Vi ser spesielt at SoMe er krevende å forholde seg til for mange. Medietilsynet rapporterer at 48% av norske 9-åringer var aktive på SoMe i 2022. I 2020 var tallet 51%. **Det kan se ut som om trenden er i ferd med å snu.**

SoMe har tatt den yngre generasjonen med storm, og ikke uten grunn. Det er en døråpner for kontakt med verden på en ny, spennende og kreativ måte. Det stimuleres til nytenking og nysgjerrighet. SoMe er en gøy plattform, som også mange av oss foreldre har mye glede av. Men dette handler ikke om SoMe, men om våre barn og deres dømmekraft.

Alle disse mulighetene byr på utfordringer. **Det kreves evne til kritisk tenking for å kunne ta gode valg.** Ringvirkningene kan bli store om en trår feil!

Når det gjelder ungdom og deres bruk av SoMe, er det nå blitt gjort urovekkende funn ift. hvordan deres livskvalitet blir påvirket. For jenter vises forsterkede symptomer på angst og depresjon, samt redusert selvbilde og mer kroppspress. Gutter opplever mer frustrasjon og aggresjon enn før, samt forstyrrelser i konsentrasjonen. For begge grupper er mobbing og utestenging forsterket, og mange ganger en direkte årsak av SoMe. Tik-Tok psykolog, Maria Abrahamsen, informerte om disse funnene i foredraget «Digitale prøvekaniner», som hun holdt i forbindelse med Verdensdagen for Psykisk Helse på Randaberg Kulturscene i høst. Hun oppfordret oss foreldre til å vente lengst mulig med å slippe opp for SoMe, og mente at selv ikke ungdommer hadde tilstrekkelig dømmekraft til å verne godt om seg selv, og andre.

Ukritisk bildedeling og overgrep er også en skyggeside ved SoMe som må tas på alvor!

SoMe vil bli en aktuell problemstilling for de fleste av oss i løpet av det kommende året. Mange foreldre har uttrykt at de ønsker å vente med SoMe til barna er gamle nok, samtidig som mange sier det kan være vanskelig å stå imot hvis andre slipper opp. En annen faktor som kan utfordre mange av oss, er eldre søsken som allerede har fått lov ved en viss alder, og forventingen som nå ligger hos yngre søsken. Allikevel tenker vi at konsekvensene vi har sett ved bruk av SoMe i ung alder, er grunn nok til å løfte opp debatten om tiden nå er kommet for **å verne kollektivt om aldersgrensen.**

Foreldrealliansen i Randaberg har opprettet en gruppe på Instagram for samhold, støtte og inspirasjon.

«Målet er å skape bevissthet rundt bruk av SoMe og et ønske om å støtte hverandre på tvers av klasser, vennegjenger, fotballag og andre sosiale grupper.»

«Trenden er i ferd med å snu! Og det er mulig å ombestemme seg. Vi er flere som ønsker å vente enn det kan føles som. **Sammen kan vi skjerme våre barn for belastningen Sosiale Medier er ved bruk i for ung alder.**»

Hva sier loven?

I Norge er det 13 års aldersgrense på sosiale medier, og barn som er yngre må ha samtykke fra foreldrene sine. I appstore kan det stå forskjellige aldersgrenser, men medietilsynet er tydelig på at personvernloven står over denne. Vi ba politiets nettpatrolje om en uttalelse ift. bruk av SoMe. Den kan leses i sin helhet på baksiden av denne artikkelen.

SnapChat: 13 år

Facebook: 13 år

TikTok: 13 år

Zoomerang: 13 år

**«Foreldrealliansen i Randaberg har spurt Politiet om en kommentar til barns bruk av sosiale medier. Her er
Politiets svar:**

Vedrørende forespørsel om våre tanker knyttet til barns (u13) tilstedeværelse på og i Sosiale Medier.

Først og fremst, politiets oppgave er ikke å moralisere, og det ønsker vi ikke å gjøre her heller, men her er noen av våre vurderinger og erfaringer knyttet til barns tilstedeværelse på særlig Snapchat og TikTok.

Snapchat: 13 års aldersgrense, utviklet av Snap inc.

TikTok: 13 års aldersgrense, utviklet av Ltd.

Begge plattformene, og også Youtube, Discord, Instagram og andre av de største SoMe plattformene opererer med absolutte aldersgrenser, dette betyr at foreldres samtykke ikke påvirker retten til å bruke plattformen hvis man er under 13 år. Hvis man da unngår dette og oppretter brukere med falske eller foreldrenes fødselsdatoer har man allerede brutt de absolutte vilkårene for bruk av plattformen.

Det etiske rundt å unngå absolutte aldersgrenser viser også en tilbøyelighet mot å unngå lovverk som gjør at barna/ungdommene kan forstå dette som en aksept fra trygge voksne til å gjøre dette også i andre sammenhenger.

Det vi i politiet opplever problematisk er at det tar tid før videoer/innhold blir rapportert til plattformen stenger ned det aktuelle innholdet. Flere ganger har livestreamede selvmord eller overgrep mot barn/dyr blitt vist til millioner av brukere før videoene sperres ned. I 2020 var det en mann i USA som skøyt av seg hodet med hagle mens det gikk en hund i bakgrunnen, den videoen lå tilgjengelig i kategorien #dogs og ble da automatisk rettet mot barn og yngre brukere.

Snapchat har også en "utforsk" funksjon hvor du kan abonnere på kjendiser eller andre bloggere til høyre på utforsk-linjen, denne er ikke aldersbetinget men kun ut ifra antall følgere og abonnemeter, mange av de som får spaltetid der er ikke nødvendigvis egnet for barn.

Videre ser vi stadig en ukritisk tenking av hva som deles av andre og seg selv, disse vurderingene er svakere jo yngre man blir. Straffeloven utvidet i fjor sin §267a for å bedre kunne beskytte sårbare grupper for uthenging i SoMe:

"§ 267 a. Deling av krenkende bilder mv.

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som uberettiget gjør tilgjengelig for en annen bilde, film eller lydopptak av krenkende eller åpenbart privat karakter, for eksempel av noens seksualliv eller intime kroppsdeler, noen som utsettes for vold eller andre ydmykelser, eller noen som befinner seg i en svært sårbar eller utsatt situasjon.

Grovt uaktsom overtredelse straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder. "

På alle plattformer det finnes barn, finnes det mennesker som ønsker å utnytte barn. Vi ser at barn som er yngre har en dårligere utviklet kritisk sans i møte med nye mennesker. Fra politiets side ønsker vi at alle respekterer plattformens absolutte vilkår for bruk.

Kaare Andre Ødegaard

Politioverbetjent, fagleder for politiets tilstedeværelse på internett

Sør-Vest politidistrikt, FF Felles enhet for forebygging

Hvor kan voksne finne god informasjon?

www.medietilsynet.no/barn-og-medier

www.barnevakten.no

Hvor kan barn finne god informasjon?

<https://www.dubestemmer.no/>

<https://www.barneombudet.no/>

Bruk mobilens kamera på de «uforståelige firkantene» (QR-kodene) for mer informasjon om et tema.

Uttalelser fra foreldre i Randaberg:

«Jeg tenker barnet kan bli utenfor om han ikke har noe av det samme som vennene»

«Det er et slags ganske kollektivt sosialt press fra «andre mødre/foreldre»

-Foreldre til barn 2. og 5. klasse om hvor press om tilgang til digitalt utstyr kommer fra

«Det som er det største problemet for oss foreldre, er interesse for å sette seg inn i det digitale og tiden dette tar» -

Forelder til barn i 5. klasse

Relevant forskning:

Skjermet barndom, Barnevakten/NLA, 2020 Barn og medier,

Medietilsynet, 2020 Foreldre og medier, Medietilsynet, 2020

Ungdom om digitale medier, ungdom, 2019

Informasjonen i dette skrevet er utarbeidet av Våland skole i Stavanger, Randaberg kommune samt initiativet «Foreldrealliansen», og gjenngis av FAU Bogafjell med tillatelse.

Med vennlig hilsen Bogafjell FAU

Sandnes 10.09.24